

มุมมองวิธีการประเมินผลงานทางวิชาการเพื่อก้าวสู่
ตำแหน่งทางวิชาการ

ณรงค์ศักดิ์ ชัยบุตร

นำเสนอในการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ
สาขาเกษตรศาสตร์ ศกอ. 14 มี.ย. 2551
สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ศกอ. 25 พ.ย. 2551

เส้นทางการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

การแต่งตั้งคณาจารย์ประจำ:

เปลี่ยนแปลงสาขาวิชา (=วิธีพิเศษ)

(ทางลัด = ขอรับการประเมินข้ามเกินกว่า 1 ระดับ / ร่นระยะเวลาขอรับการประเมิน)

วิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคล(เกณฑ์ ก.พ.อ.)

- ประเมินผลการสอน: มี ช.ม. สอนประจำวิชา + เอกสารประกอบการสอน หรือเอกสารคำสอน
- ประเมินผลงานทางวิชาการ: มี งานวิจัย /ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น + งานตำรา / หนังสือ หรือบทความทางวิชาการ
- ต้องคำนึงถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ (5ข้อ)
 1. ต้องซื่อสัตย์/ไม่copyงานคนอื่น/พิมพ์งานเรื่องเดียวกันแค่ 2 แห่ง
 2. ต้องให้เกียรติอ้างถึงบุคคล/แหล่งที่มาของข้อมูลและแสดงหลักฐานการค้นคว้า
 3. ต้องไม่คำนึงผลประโยชน์จนละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิมนุษยชน
 4. ผลงานใช้หลักวิชาการไม่มีอคติ/เสนองานตามจริงไม่เบี่ยงเบนผลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือให้ผู้อื่นเสียหาย/เสนองานขยายผลปราศจากผลตรวจสอบยืนยันทางวิชาการ
 5. ต้องนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในทางชอบธรรมและรอบคอบด้วยกฎหมาย

ผลงานทางวิชาการที่ขอรับการประเมินตำแหน่งทางวิชาการ

1. ตำรา / หนังสือ หรือบทความทางวิชาการ
ตำรา : สำหรับใช้ในการเรียนการสอนในวิชา... รหัสวิชา...
หนังสือ : สำหรับใช้ประกอบการศึกษา

ตำรา (Textbook)

- ตำรา: หนังสือที่รวบรวมองค์ความรู้ไว้อย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจได้ง่าย เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน มีลักษณะจำเพาะดังนี้
 1. เป็นหนังสือมุ่งให้ความรู้
 2. มีการลำดับขั้นตอน
 3. ใช้ศัพท์และจำนวนที่มีความหมายเชิงวิชาการถูกต้อง
 4. ความรู้ที่บรรจุในตำรา ต้องเป็นความรู้ที่คนในวงวิชาการเดียวกันรับรอง หรือ เป็นความรู้ใหม่
 5. ข้อความรู้ใด ที่ยังมีได้ประจักษ์แพร่หลายในวงวิชาการที่ตำรานั้นนำมากล่าว จะต้องมีการอธิบาย

(ประเสริฐ ทองเจริญ ๒๕๔๘)

หนังสือ

หนังสือ: เป็นหนังสือทางวิชาการอาจใช้เป็นตำราก็ได้ เนื้อหาใน “หนังสือ” ที่ไม่ได้นับเป็น “ตำรา” เป็นการเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ นักวิชาการด้วยกันได้อ่าน มีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอความรู้ที่ได้ค้นพบ มาใหม่ หรือนำรวบรวมเรียบเรียงความรู้ที่ผู้อื่นศึกษาเอาไว้เสนอใน ลักษณะที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย จำนวนที่ใช้มีความหมายเชิงวิชาการถูกต้อง ผู้เรียบเรียงย่อมมีอิสระมากกว่าการเรียบเรียงตำรา

(ประเสริฐ ทองเจริญ ๒๕๔๘)

แนวทางการประเมินตำรา/หนังสือ

1. เนื้อหาสาระวิชาการ ถูกต้อง /สมบูรณ์ ตรงตามชื่อเรื่อง ตำรา/หนังสือ +
2. เนื้อหาสาระวิชาการ การอ้างอิงสมบูรณ์และทันสมัย +
3. เรียบเรียงเนื้อหาที่มีระบบระเบียบ ใช้ภาษาเขียน อ่านเข้าใจง่าย +
4. มีแนวทางการนำเสนอชัดเจน มีประโยชน์ทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา +
5. มีการสังเคราะห์ความรู้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ ++
6. มีการถอดแทรกประสบการณ์/งานวิจัยที่เป็นความรู้ใหม่ของผู้ขอประเมิน ++
7. นำไปใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้หรือนำไปปฏิบัติได้ ++
8. มีลักษณะเป็นงานบุกเบิกทางวิชาการในเรื่องใดๆจนได้องค์ความรู้ใหม่+++
9. มีการกระตุ้นเกิดความคิดต่อเนื่อง +++
10. เป็นที่เชื่อถือยอมรับในวงวิชาการ/วิชาชีพในระดับชาติ /นานาชาติ +++
(+คิ ++คิมาก +++คิเด่น)

ข้อสังเกตปัญหาการเสนอผลงานตำรา/หนังสือ

1. การเขียนขาดหรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบของหนังสือ/ตำรา (ไม่มีดัชนีสืบค้น, ไม่ขออนุญาตอ้างอิงการใช้รูปจากผู้เขียนต้นแบบ ไม่มีชื่อแหล่งพิมพ์ สำนักพิมพ์)
2. มีความขัดแย้งใน concept ในหนังสือ/ตำราเล่มเดียวกัน เนื้อหาเรียบเรียงจากตำราต่างประเทศเป็นส่วนมาก แปลมาเกือบทั้งหมด ไม่ได้แสดงความสามารถทางวิชาการ มีการอ้างทฤษฎีเก่าๆที่ใช้มานาน เอกสารอ้างอิงขาดความทันสมัย
3. ขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลอย่างชัดเจนในศาสตร์ของตัวเอง
4. ไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถประสบการณ์หรืองานวิจัยที่เป็นความรู้ใหม่ของตนเอง สอดแทรก
5. มีความผิดพลาดทางภาษา การสะกดการันต์ การใช้คำที่ไม่เป็นระเบียบ การอ้างอิงมีน้อย และเก่าไม่ทันสมัย
6. สาระทางวิชาการแม้ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์/ปริมาณงานในแต่ละบทสั้นน้อย/ห้วนเกินไปจนไม่สื่อความหมาย /ขาดรายละเอียดในเชิงลึก
7. ขาดจริยธรรม ลอกผลงานของผู้อื่น
8. ด้อยในจริยธรรม รูป ตารางที่ลอกมาไม่อ้างอิง/ขออนุญาตจากแหล่งที่มา

ข้อสังเกตปัญหาการเสนอผลงานตำรา/หนังสือ(ต่อ)

9. เนื้อหาไม่ครอบคลุม เกี่ยวกับการอธิบาย มีประโยชน์อย่างไรรวมทั้งผู้อ่านนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ในรายละเอียด
10. การอธิบายเนื้อหาตัวอย่างไม่ชัดเจนในหลายๆ รูป รายละเอียดไม่ลึกซึ้ง
11. Terminology ขาดไป
12. ไม่สอดคล้องในการเขียนเนื้อหา อะไรก่อนหลัง
13. เนื้อหาเป็นการแสดงเรื่องอื่นมากกว่า และดันไปในบางบท ไม่ครบ/ขาดความต่อเนื่องเชื่อมโยงในแต่ละบท ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิด
14. เนื้อหายังไม่ตรงไม่ครอบคลุมตามหัวข้อเรื่อง ขาดความรู้พื้นฐาน
15. การอ้างอิง หรือคัดแปลง หรือขออนุญาต ไม่ถูกต้อง
16. การอ้างอิง ผิดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
17. ตาราง รูป ตกไปไม่มีหรือมีแต่ไม่มีการอ้างแหล่งที่มา
18. คำในคั่นมีข้อบกพร่องที่จะสับสนได้อย่างมีความหมาย

ผลงานทางวิชาการที่ขอรับการประเมินตำแหน่งทางวิชาการ

2. ผลงานวิจัย

การประเมิน : พิจารณาทั้งคุณภาพและปริมาณ

เงื่อนไข : ต้องไม่ใช่ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของผู้ขอรับการประเมินเพื่อรับประกาศนียบัตรหรือส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

แนวทางการประเมินผลงานวิจัย

1. งานวิจัยที่มีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยถูกต้องแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ+
2. เป็นงานใหม่ (originality) เนื้อหาสาระเป็นความรู้ใหม่ new knowledge ++
3. ความยุ่งยากซับซ้อนของผลงานที่มีการวิเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งกว่าเดิม++
4. ประโยชน์ของผลงานวิจัยมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย++
- * * * 5. เป็นงานวิจัยที่มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (body of knowledge) ที่อธิบายถึงกลไกใหม่
ครบวงจรมีความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างชัดเจน +++
6. เป็นที่ยอมรับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้รับการอ้างอิงอย่างกว้างขวางในวง
วิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ ทั้งระดับชาติ หรือในระดับนานาชาติ+++

ข้อปลีกย่อยเสริมวิธีการประเมินการวิจัย

- วิธีการวิจัย
 - การวิจัยในเรื่องมีวิธีการหรือขั้นตอนที่ถูกต้อง รัดกุม
 - มีการเก็บข้อมูลตามหลักวิธีการวิจัยที่ดี
- ความครบถ้วนตามหัวข้อวิจัย
 - มีการวางแผนการวิจัย การเก็บข้อมูล ครบถ้วน หรือครอบคลุมปัญหาที่ศึกษา
- ความพยายามในการวิจัย
 - การวิจัยมีขั้นตอนลำดับซับซ้อน
 - การวิจัยมีความยาก-ง่ายใช้ความพยายามตั้งแต่เริ่มต้นหัวข้อวิจัย จนถึงรายงานผลการวิจัย

- ความซ้ำซ้อนของหัวข้อวิจัย

- เป็นหัวข้อวิจัยใหม่

- เป็นหัวข้อที่คิดแปลงจากหัวข้อที่เคยทำมาแล้ว

- เป็นหัวข้อวิจัยที่มีลักษณะเหมือน(ซ้ำ)กับหัวข้อวิจัยในเรื่องเดียวกันที่ เคยทำมาแล้ว

- ประโยชน์ของการวิจัย จากผลการวิจัย

- จะมีประโยชน์ในแง่วิจัยพื้นฐาน

- จะมีประโยชน์ในแง่วิจัยประยุกต์

- ใช้วิจัยในปัญหาต่อเนื่อง

- ให้ความรู้ใหม่ทางวิชาการ

- ความละเอียดหรือความถูกต้องของการวิจัย

- จากวิธีการ ข้อมูล (ผลการวิจัย) และลักษณะที่สังเกตมีความละเอียดและถูกต้อง

- การวิจัยได้พยายามให้เกิดความละเอียดและถูกต้องในการวิจัย

- การตรวจเอกสาร

- การวิจัยได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง ทั้งถึง

- มีเอกสารที่ทันสมัย และสำคัญ เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย

- การเสนอผลการวิจัย

- มีการนำเสนอผลการวิจัยและข้อมูลที่น่าสนใจได้ถูกต้องตามหลักวิธีการ

- การเสนอข้อมูลรายละเอียด ไม่ซ้ำซ้อนหรือดับสน

- บทวิจารณ์

- มีการเสนอบทวิจารณ์ หรืออธิบาย ผลการวิจัยให้เป็นที่เข้าใจได้

- มีการนำผลการวิจัยผู้อื่นมาประกอบการวิจารณ์

- คุณภาพการใช้ภาษา

- มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องและการเสนอผลงานได้อย่างรัดกุม

- เขียนได้กะทัดรัด ไม่สับสน

- มีการใช้ศัพท์เฉพาะที่ถูกต้อง

- บทความวิจัยเป็นภาษาไทย ไม่มีภาษาอังกฤษปะปนโดยไม่จำเป็น

ข้อสังเกตปัญหาการเสนอผลงานวิจัย

1. การเผยแพร่ผลงานในที่ประชุมสัมมนา(Proceedings)ในวารสารที่เป็นแบบ In house Journal ขาดการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการหรือมี peer review
2. สักส่วนของผู้ขอรับการประเมินกับผู้ร่วมงานไม่ตรงกับความเป็นจริง (มีการปรับเปลี่ยนชื่อแรกหรือปรับเปลี่ยนสัดส่วนในแต่ละผลงาน)
3. นำผลงานผู้อื่นมาขอตำแหน่ง=กระทำผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ
4. งานวิจัยมีระเบียบวิจัยถูกต้องแต่ (การวิเคราะห์ผล/การนำเสนอผล)ยังไม่นำมาซึ่งความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งทางวิชาการ (=คือ ยังขาดการ confirm/ การพิสูจน์=ต้องมีงานเพิ่มเติม)
5. งานวิจัยเป็นงานที่ไม่ตรงกับสาขาที่ขอกำหนดตำแหน่ง

ข้อสังเกตปัญหาการเสนอผลงานวิจัย(ต่อ)

6. ผลงานวิจัยทำให้เชื่อว่าไม่เป็นต้นแบบ (originality) เรื่องซ้ำซ้อนกับที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ เขียนเรื่องที่มีผลอย่างเดียวกันหลายที่
7. ไม่เป็นหัวข้อวิจัยใหม่ คัดแปลงจากหัวข้อที่เคยทำมาแล้วมีลักษณะเหมือน(ซ้ำ)กับหัวข้อวิจัยในเรื่องเดียวกันที่เคยทำมาแล้ว
8. เขียนเรื่องง่าย (simply article) ขึ้นตอนไม่ลำดับชั้น ข้อความหรือเขียนเป็นเรื่องสั้นๆ (short paper) เป็นหลายเรื่อง ไม่ใช่วิธีการใหม่ๆ ที่ไปประยุกต์กับปัญหาได้
9. งานวิจัยไม่สมบูรณ์ในตัวของตัวเอง แม้เป็นการวิจัยในเรื่องกว้างๆ ใช้เวลาหลายปี มีหลาย section และมีการแยกเรื่องเขียน
10. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องน้อยไม่กว้างขวาง ไม่ทั่วถึงทันสมัย
11. การวิจัยมีวิธีการหรือขั้นตอนที่ไม่ถูกต้อง ไม่รัดกุม รวมทั้งการเก็บข้อมูลตามหลักวิธีการวิจัยที่ดี

ข้อสังเกตปัญหาการเสนอผลงานวิจัย(ต่อ)

12. การวางแผนการวิจัย การเก็บข้อมูล ไม่ครบถ้วน หรือครอบคลุมปัญหาที่ศึกษา
13. วิธีการ ข้อมูล (ผลการวิจัย) และลักษณะที่สังเกตยังไม่มีความละเอียดและถูกต้อง
14. การวิจัยขาดความละเอียดและถูกต้องในการวิจัย
15. การเสนอบทวิจารณ์ หรืออธิบาย ผลการวิจัยให้เป็นที่เข้าใจได้ไม่เต็มที่ควร
16. ในบทวิจารณ์ขาดการนำผลการวิจัยผู้อื่นมาประกอบ การวิจารณ์

ผลงานทางวิชาการที่ขอรับการประเมินตำแหน่งทางวิชาการ

3. ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นๆ

ปกติเป็นผลงานสิ่งประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ที่ผ่านการจดทะเบียนสามารถ
เทียบเคียงได้เท่ากับผลงานวิจัย (ดี ดีมาก ดีเด่น)

สิ่งประดิษฐ์/งานสร้างสรรค์ ?

**Invention= new product of advanced process
in knowledge**

- สิ่งประดิษฐ์ เป็นสิ่งใหม่โดยไม่เคยเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลที่มีทักษะในสาขาเดียวกันมาก่อน
- สิ่งประดิษฐ์ มีขบวนการขั้นตอนการประดิษฐ์ที่อธิบาย/ชี้แจงโดยชัดเจน เกิดการพัฒนาให้เห็นความก้าวหน้าทางวิชาการ
- สิ่งประดิษฐ์ เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลที่มีทักษะในสาขาวิชาเดียวกัน

กรรมการผู้ประเมินผลงาน

ลักษณะ - คัดสรรกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยตรงสายงานของผู้
ขอรับการประเมินจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.พ.อ. กำหนด
- ตำแหน่งทางวิชาการของกรรมการ เท่า/เทียบเท่า หรือสูงกว่าระดับที่จะ
ขอรับการประเมิน

จำนวน - ขึ้นอยู่กับผู้ขอรับการประเมินเลือกส่งเสนอผลงานเพื่อขอรับการประเมิน
ระดับศาสตราจารย์

โดยวิธีที่ 1 ผู้เสนอทั้งผลงานวิจัย หรือ ผลงานวิชาการลักษณะอื่นและตำรา/
หนังสือ จำนวนกรรมการพิจารณา 4 ท่าน (ประธาน 1 ท่าน) ผล 2/3 หรือ 3/3

โดยวิธีที่ 2 ผู้เสนอผลงานวิจัย หรือ ผลงานวิชาการลักษณะอื่น หรือ งานตำรา/
หนังสือ อย่างเดียว จำนวนกรรมการพิจารณา 6 ท่าน (ประธาน 1 ท่าน)

โดยวิธีพิเศษ จำนวนกรรมการ 6 ท่าน ผล 4/5 หรือ 5/5

ผลการพิจารณาผลงานทางวิชาการ

-ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ และ ระดับรองศาสตราจารย์
ผลงานทั้งงานวิจัย + ตำรา/หนังสือ ต้องดี ทั้งคู่

โดยวิธีพิเศษ ต้องเป็นผลงาน ดีมาก

- ระดับศาสตราจารย์

โดยวิธีที่ 1 ผลงานทั้งงานวิจัย + ตำรา/หนังสือ ต้องดีมาก ทั้งคู่

โดยวิธีที่ 2 ต้องเป็นผลงาน ดีเด่น

โดยวิธีพิเศษ (เสนอวิธีที่ 1) ต้องเป็นผลงาน ดีเด่น